

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1199

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 29 juni 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Mestfraudebestrijding - Maatregelen

De afgelopen maanden doken alarmerende berichten op over grootschalige mestfraude in Vlaanderen. Vooral subsidiemisbruiken door mestverwerkende bedrijven die tot de Quiryne-groep behoorden, sprongen daarbij bijzonder in het oog en waren van die aard dat het Openbaar Ministerie zelfs een strafonderzoek opende. (cf. vraag om uitleg nr. 2267 van 17 maart 2021 van Ludwig Vandenhove, schriftelijke vraag nr. 725 van 10 maart 2021 van Jeremie Van Eeckhout aa minister Demir, schriftelijke vragen nrs. 624 en 488 van 15 februari 2021 van Chris Steenwegen, resp. aan minister Demir en Crevits)

Op de vragen die rond de mestfraude van de Quiryne-groep werden gesteld, deelden de minister van Omgeving en de minister van Landbouw respectievelijk mee dat enerzijds werd onderzocht of de aan deze groep toegekende subsidies nog al dan niet verder zouden worden uitbetaald en/of teruggevorderd konden worden, en dat anderzijds het strafrechtelijk onderzoek inzake mestfraude nog volop liep en in de toekomst duidelijkheid zal brengen over de betrokkenheid van voormelde groep.

Sindsdien bleef het echter stil rond deze mestfraudebestrijding.

1. Wat is de stand van zaken wat betreft het bovenvermelde strafrechtelijke onderzoek? Stelde de Vlaamse Regering zich in dit strafdossier intussen burgerlijke partij met het oog op de mogelijke terugvordering van de onterecht uitbetaalde subsidies (zo niet, waarom niet)?
2. Welke knelpunten in de vigerende Vlaamse wetgeving en de handhaving van deze wetgeving, die maken dat mestverwerking in Vlaanderen fraudegevoelig is, brachten deze mestfraudedossiers intussen aan het licht?
3. Welke maatregelen werden er intussen reeds door de minister van Omgeving en de minister van Landbouw uitgevaardigd (of zullen zij nog uitvaardigen) om de onder deelvraag 2 vermelde knelpunten weg te werken, zodat de mogelijkheden tot mestfraude in Vlaanderen drastisch wordt teruggedrongen en de malafide bedrijven die de hele mestverwerkende en landbouwsector in een slecht daglicht plaatsen effectief worden aangepakt en uit de sector verdwijnen indien zij zich blijvend niet-normconform gedragen?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (936), Zuhal Demir (1199)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 1199 van 29 juni 2021

van **STEFAN SINTOBIN**

1. Er is momenteel nog geen burgerlijke partijstelling ingediend. Het strafonderzoek is nog lopende en thans wordt nog onderzocht of al dan niet subsidies terecht werd toegekend en/of deze mogelijk kunnen worden gerecupereerd via een administratieve weg.
2. De knelpunten die in het kader van deze mestfraudedossiers naar boven kwamen, zijn knelpunten die reeds gekend zijn en waaromtrent reeds verschillende stappen gezet zijn om deze te verhelpen. Er kan wat dat betreft verwezen worden naar de toelichting van het jaarlijkse Mestrapport op 5 januari jongstleden, waar de problemen bij de mestverwerkingsinstallaties besproken werden.

De huidige regelgeving voorziet allerlei maatregelen waarop toezichthouders van afdeling Handhaving – departement Omgeving zich kunnen baseren om te controleren of exploitanten van mestverwerkende bedrijven hun activiteiten conform de regelgeving exploiteren. Zo moeten aangeleverde en afgevoerde stromen een weegbrug passeren, er moet een afvalstoffenregister worden bijgehouden dat ter beschikking moet worden gehouden van de toezichthouders, van ingaande stromen en eindproducten moeten met een bepaalde frequentie monsters worden genomen en worden geanalyseerd, het bedrijf moet beschikken over een autocontrolesysteem, het hygiëniseringsproces moet worden gemonitord, Deze maatregelen leveren echter niet steeds de nodige garanties dat de gegevens die op een mestverwerkend bedrijf moeten worden bijgehouden en ter beschikking moeten worden gehouden van de toezichthouders, ook daadwerkelijk correct zijn. De controle-actie bevestigt dat huidige wettelijk verplichte staalnamefrequenties, voornamelijk wat betreft de inputstromen, echt minimaal zijn en dat er nood is aan een verhoogde staalnamefrequentie door de handhavende diensten.

3. De afgelopen jaren zijn er reeds verschillende stappen gezet om de hoger vermelde knelpunten weg te werken, en ook in de toekomst worden nog verschillende aanpassingen doorgevoerd.

Een eerste belangrijke stap die in dat kader is gezet is de invoering van verplichte debietmeters voor mestverwerkingsinstallaties. (besluit van de Vlaamse regering van 26 februari 2021). Deze debietmeters, die op verschillende cruciale punten op een mestverwerkingsinstallatie geplaatst moeten worden, registreren de hoeveelheid mest die door de installatie gaat. De gegevens die de debietmeters registreren, zullen in realtime doorgestuurd worden naar de Mestbank, waardoor de controlemogelijkheden fors toenemen. De gegevens bevatten niet alleen de tijdstippen en volumes, maar ook de gegevens van de documenten waarmee meststoffen aan- of afgevoerd worden. De Mestbank zal die gegevens kunnen vergelijken met de AGR-GPS-gegevens van de betrokken transportmiddelen om na te gaan of er geen onregelmatigheden optreden. Dat nazicht kan op administratieve wijze gebeuren maar ook de toezichthouders van de dienst Handhaving zullen tijdens hun terreinwerkzaamheden in realtime die gegevens kunnen raadplegen, waardoor ze efficiënter en gericht zullen kunnen controleren. Ook voor het uitvoeren van gerichte meststaalnames bieden de doorgestroomde gegevens nieuwe mogelijkheden. Nog al te vaak stelt de Mestbank vast dat de inhoudswaarden van afgevoerde eindproducten van de

mestverwerkingsinstallaties niet overeenstemmen met de werkelijkheid. Effluent dat naar landbouwgronden wordt afgevoerd met een werkelijke samenstelling die hoger is dan wat op dat moment wettelijk toegestaan is, blijft een probleem.

Tot slot zullen de debietmeters ook een meerwaarde betekenen voor de doorlichters als ze een mestverwerkingsinstallatie controleren. Ze zullen bijvoorbeeld veel makkelijker kunnen nagaan of dierlijke mest die op papier aangeleverd werd ook daadwerkelijk in de installatie werd gelost. Voor de afvoer van bijvoorbeeld effluent zullen ze kunnen nagaan of er net voor het vertrek van het mesttransport effectief uit het correcte opslagbekken werd geladen.

Ook voor wat betreft de samenstelling van de aan- en afgevoerde meststoffen, zijn er reeds verschillende stappen gezet. Zo is de geldigheid van analysewaarden de afgelopen jaren verkort, mag de mestverwerker niet langer zelf zijn meststalen nemen, dient er ook bij meststalen gebruik gemaakt worden van gps-datalogging, ... Wat dit betreft wordt ook de toepasbaarheid onderzocht van systemen, zoals NIR, die de mestsamenstelling in situ bepalen.

Voor wat betreft de fraude rond de aan- en afvoer van meststoffen, is een sluitend agr-gps systeem ook van belang. Naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie van MAP6 worden er een aantal aanpassingen van de mestregelgeving voorbereid. Één van deze aanpassingen betreft een verruiming van de toepassing van agr-gps opvolging voor mesttransporten. Dit zal maken dat, specifiek voor wat betreft de mestverwerkingsinstallaties alle transporten van meststoffen van en naar mestverwerking gebruik zullen moeten maken van een agr-gps opvolgingssysteem.

Het VCM werkt daarnaast in opdracht van de minister aan een autocontrolelids als eerste stap in de uitbouw van een kwaliteitsborgingssysteem voor mestverwerkingsinstallaties.

Om meer garanties te krijgen over de gegevens die mestverwerkende bedrijven moeten bijhouden, zal er extra worden ingezet op realtime en online monitoring van bedrijfsgegevens en validaties van computergestuurde processen.